

**KLEINE NATUUR
IN DE TUIN**

*kleine
natuur*

IN DE TUIN

BERNADETTE GERADTS

NOORDBOEK

© 2026 Bernadette Geradts | uitgeverij Noordboek

Omslagontwerp en boekverzorging Barbara Jonkers

Illustraties Rianne van der Kamp

Foto auteur Desmond Eenkhoorn

ISBN 978 94 6471 508 8

ISBN 978 94 6471 525 5 (e-book)

NUR 424 | 370

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van uitgeverij Noordboek, Hellingbaas 1, 8401 JH Gorredijk, Nederland - info@noordboek.nl. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

Noordboek is onderdeel van

20 leafdesdichten en in liet fan wanhoop bv

www.noordboek.nl

Voor degenen die ik zo liefheb

en de natuur

natuurlijk

*Koesterend
Verzorgend*

Verzachten

Zoete, aanvaardende liefde

En ook

Wreed hartenzeer

Om dan

Steeds opnieuw

De zalvende belofte

Van bollen onder de grond, opgekrulde

rupsen, een voorbijspiekende zon

Van prille warmte

Op een nieuwe ronde

Elk maal dieper

Nog liever

Nog verder samen

Nog verder voor hen en hem en haar

En voor het eigen hart

O, het eigen hart

Dat zingt bij de aanblik van zoveel leven

Jouw zachte, zingende hart

Scherp van raking

In de wereld

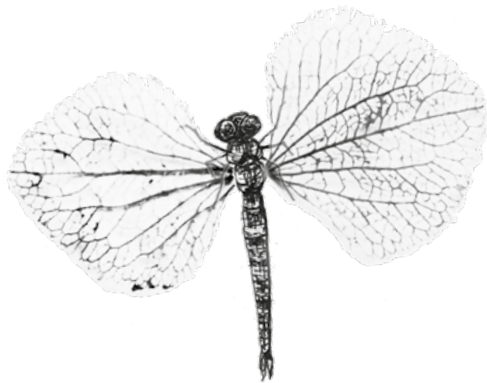
Staat ze

Nu

MIJN ACHTERTUIN

Dit boek is een ode aan mijn achtertuin. Het gaat over de mussen, kikkers, planten, appels, regen en de zon, maar ook over vasthouden en loslaten, verwondering en vanzelfsprekendheid, onrust en stilte, twijfel en weten.

Het leven in de tuin heeft haar eigen tempo, langzaam, geduldig en onbewust van dagen of uren leeft de tuin door de seizoenen. Als je hierin meegaat, je zintuigen opent, zal de kleine natuur je doen onthaasten. Ze zal je ontvangen met al haar schoonheid en liefde. Als je aandachtig luistert zal je haar zachte stem horen praten en zal ze haar inzichten met je delen.

Sneeuw

*Out of the bosom of the Air,
Out of the cloud-folds of her garments shaken,
Over the woodlands brown and bare,
Over the harvest-fields forsaken,
Silent, and soft, and slow
Descends the snow.*

— HENRY WADSWORTH LONGFELLOW —

Het is begin december en een witte glinsterende laag bedekt mijn tuin, zie ik wanneer ik de gordijnen open en naar buiten kijk. Het is stiller met sneeuw, lichter, en het is vooral zoveel mooier met sneeuw. De wintertuin straalt normaliter zoveel treurigheid uit dat ik het soms lastig vind om naar haar te kijken. Het leven heeft zich teruggetrokken en in plaats daarvan zie je het skelet van alle pracht en praal van afgelopen zomer. Het is kaal, bruin en nat. Alleen de groenblijvende planten met hun felrode bessen geven nog een sprankje vreugde.

Eigenlijk is dat niet waar, want als je echt kijkt zie je dat de *sierbes* knoppen begint te laten zien evenals het vetkruid die ze dicht tegen de grond gedrukt houdt. De winterjasmijn straalt haar gele gloed door de tuin, maar er zijn geen insecten die het al aandurven om haar te bezoeken. Rondom de plek waar juffertjes in het groen deze zomer bloeiden, staan nu allemaal kleine zaailingen te wachten op warmte en zonnekracht.

Dit alles is nu bedekt met een laag kristallen die deze donkere wereld doet oplichten en de skeletten die je eerder de rug toekeerde in kleine kunstwerkjes omtovert. Op de zaadhoofden van de dropplant, die zijn leeggegeten door de mussen, dansen nu witte wolkjes in de wind. De eerder zo kale bruin-groene takken van de appelboom zijn gehuld in een laagje licht.

Een roodborstje is tevoorschijn gekomen om te kijken of er nog wat te eten over is. Zijn rode borst lijkt tegen al het wit nog roder dan normaal. Hij zal zich daardoor wel extra dapper voelen vandaag. Ik hoop dat de mussen iets voor hem hebben overgelaten. Een grote zwarte merel strijkt neer op de rozenbottels en probeert een dikke rode vrucht van de tak te pikken met zijn gele snavel.

De natuur heeft het koud, maar de kou is ook een welkome gast. Veel zaden hebben de kou nodig om straks in het voorjaar te kunnen ontkiemen. De akelei, de calendula, de verbena, de pronkerwt, het vingerhoedskruid, ze worden allemaal gesterkt in hun kiemkracht door deze koude decemberdagen.

Plots zijn de mussen weer terug. Op het besneeuwde hekje zitten ze, parmantig naast elkaar. Ze hebben hun donsveertjes uitgezet, dan hebben ze het warmer en lijken ze heerlijk zacht en bol. Het zijn de mussen die deze lente verwekt zijn op ons dak, in de appelboom en in de krulhazelaar. Het zijn de musjes waarvoor vader en moeder mus in de tuin naarstig op zoek waren naar nestmateriaal. Ze plukten hooi uit het aardbeienbed, ze haalden kleine stukjes hout van de kastankehouten palen. Het zijn de musjes die op ons terras hun buikjes tegen de tegels drukten terwijl ze zacht fladderden met hun vleugeltjes en hun bekjes openden, omdat ze nog meer honger hadden.

Nu laten hun pootjes kleine afdrukken na in de verse sneeuw, ze zijn ijverig op zoek naar zaden. Vader en moeder helpen niet meer, hun kinderen moeten hun eigen boontjes,

of zaadjes, doppen. Bij het voederhuisje wachten de onderdanige mussen geduldig op hun beurt in de vlinderstruik, terwijl de dominante mussen hun maagjes vullen met de lekkerste zaden. Zo werkt het heb ik ontdekt, het zijn altijd dezelfde mussen die eerst mogen eten. Een paar tweederangs mussen zitten op een tak dichtbij te wachten op hun beurt en op de grond hupsen de mussen die het laatst mogen. Tot die tijd moeten zij het doen met de zaden die de anderen op de grond laten vallen.

Een dikke zwarte kauw landt met veel kabaal op de dakrand. Hij heeft het ook koud en komt voor zijn familie kijken of hier nog iets te halen valt. De mussen stuiven allemaal op, als sneeuw. Mijn kale wintertuin blijkt vol leven.

Hoop

*“Hope” is the thing with feathers
That perches in the soul,
And sings the tune without the words,
And never stops at all.*

— EMILY DICKINSON —

Het was een prachtige dag, bijna dertig graden, toen ik afgelopen september besloot dat het tijd was om verschillende potten en schalen met bollen te vullen. Het voelde alsof de zomerdagen nooit meer voorbij zouden gaan en de tuin voor altijd die warme gloed zou houden die hoort bij de tuin in het midden van september. De zon had nog kracht, weliswaar minder dan de jonge zon in juni, maar voldoende om de bijen te laten zoemen terwijl ze op zoek waren naar eten in de bloeiende klimop die de hele zijkant van de schuur inmiddels bedekt. In de winter verschijnen daar kleine zwarte besjes en zal ik genieten van de huppende merels die een voor een de besjes eraf proberen te plukken wanneer ander voedsel schaars is, maar in de nazomer is het een zoemend gordijn vol gelukkige insecten.

Een bollenlasagne noemen ze het wanneer je een pot vult met verschillende lagen bollen die elkaar kunnen opvolgen in de bloei. Narcisjes plantte ik die dag, blauwe druifjes, tulpen en krokussen in verschillende kleuren. Ze lagen nog vredig te slapen in kranten toen ik hun rust verstoorde omdat ik wist

dat ze met wat liefde in september zoveel mooier zouden zijn in het voorjaar. Er waren bollen volgezogen met kracht. Dicht tegen hen aangedrukt groeiden hun kindjes, die ik voorzichtig van hun ouders scheidde zodat ze in de vroege lente op eigen benen konden staan.

Bollen planten, net als vele andere karweitjes in de tuin, doe je voor de toekomst. Je weet, dat er een moment komt waarop je de bollen nodig gaat hebben. Ik wel althans. Wanneer de winterse feestdagen voorbij zijn, de wolken een continue grijze laag om de aarde lijken te vormen. Wanneer alles kaal en dor oogt, precies dan heb je het sprankje hoop nodig dat bollen kunnen geven.

Die tijd is nu aangebroken. Het nieuwe jaar staat voor de deur, de tegels in de tuin zijn nat en het gras is zompig. De clematis vormt een bruin en levenloos kunstwerk om de achterdeur en het enige wat de tuin nog doet leven is de wind die de ontbladerde takken van de appelboom zacht heen en weer laat wiegen. Zoals ik mij eind september niet kon voorstellen dat de zomer ooit weer zou verdwijnen, zo kan ik mij nu nauwelijks voorstellen dat zij ooit weer zal terugkeren. Alles rust, alles is stil en in de aarde maakt de natuur zich onzichtbaar klaar voor een nieuwe ronde. In de aarde wordt kracht verzameld, gebundeld, gekoesterd en als de tijd rijp is zal zij opnieuw leven laten zien. De eerste tekenen hiervan zie je bij planten die uit bollen groeien. Zij hebben een enorme voorraad kracht in hun bol verzameld die geen enkele andere plant heeft op dit moment in het jaar.

Bollen kunnen met hun geheime voedselvoorraad al genieten van de vroege zonnestralen van het voorjaar die dan ongehinderd door de bladeren aan de bomen op de bloemen zullen schijnen. De planten zuigen deze stralen op, de bollen groeien en groeien en wanneer de narcissen in april weer in de schaduw van het bladerdek staan, is er onder de grond alweer

voldoende energie verzameld voor het volgende jaar. De insecten zijn ongelooflijk dankbaar voor dit kleine natuurwonder; zo hebben zij op die koude dagen, waarop de zon al veelbelovend begint te stralen en de hommels zich voorzichtig uit hun holletjes wagen, stuifmeel en nectar tot hun beschikking.

In de potten en schalen zie ik vandaag de eerste puntjes van de narcis en de tulp, de sprietjes van de krokus en de blauwe druifjes, en er is niets in de tuin wat mij hetzelfde gelukzalige gevoel geeft. Ze laten zien dat het eraan komt, het licht, de warmte, de vogels op de dakrand die je 's morgens wekken, de wollige hommel die zacht zoemend van bloem naar bloem tuimelt. Kleur is onderweg om de grijze wereld weer tot leven te wekken.

